مۇندەرىجە

بىرىنچى باب يىراق قەدىمقى شىنجاڭدىكى مىللەتلەرنىڭ ئەجدادلىرى 1

§1 . شىنجاڭنىڭ جۇغراپىيىلىك مۇھىتى 1

§2 . يىراق قەدىمقى شىنجاڭدىكى ئىرقلار ۋە مىللەتلەر 4

§3 . يىراق قەدىمكى دەۋردە ئىچكى ئۆلكىلەردىن شىنجاڭغا كۆچۈپ كېلىپ ئولتۇراقلاشقان مىللەتلەر 11

ئىككىنچى باب ھون تەڭرىقۇت دۆلىتىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىكى غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەر 18

§1 . ھونلارنىڭ قۇدرەت تېپىشى ۋە ئۇلارنىڭ چىن، خەن سۇلالىلىرى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى 18

§2 . ھونلارنىڭ غەربىي يۇرتنى بويسۇندۇرۇشى، توخرىلار بىلەن ئۇسۇنلارنىڭ غەربكە كۆچۈشى 28

§3 . ھونلارنىڭ غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەرگە قاراتقان ھۆكۈمرانلىقى 36

ئۈچىنچى باب غەربىي خەن سۇلالىسىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىكى غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەر 41

§1 . غەربىي خەن سۇلالىسى بىلەن ھونلار مۇناسىۋىتىنىڭ يامانلىشىشى، ئۇسۇنلار بىلەن توخرىلارنىڭ قايتا غەربكە كۆچۈشى 41

§2 . جاڭ چيەننىڭ غەربىي يۇرتقا ئىككى قېتىم ئەلچىلىككە بېرىشى، ئۇسۇنلار بىلەن غەربىي خەن سۇلالىسىنىڭ ئىتتىپاق تۈزۈشى 44

§3 . غەربىي خەن سۇلالىسىنىڭ غەربىي يۇرتنى بىرلىككە كەلتۈرۈشى 53

§4 . غەربىي خەن سۇلالىسىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىكى

غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەر 56
§5 . قۇتسۇش تەڭرىقۇتىنىڭ ھالاك بولۇشى، قوغۇشار
تەڭرىقۇتىنىڭ قۇدىلىشىشى 60

تۆتىنچى باب شەرقىي خەن سۇلالىسىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىكى غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەر، سىيانپىيلارنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى ۋە ھۇنلارنىڭ غەربكە كۆچۈشى 65

§1 . ۋاڭ ماڭنىڭ غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەرگە سالغان
زۇلۇمى، شىمالىي ھۇنلارنىڭ غەربىي يۇرتقا بولغان
ھۆكۈمرانلىقى 65
§2 . ساكرائۇلنىڭ قۇدرەت تېپىشى ۋە مۇنقەرز بولۇشى 73
§3 . بەن چاۋ بىلەن بەن يۇڭنىڭ غەربىي يۇرتنى تىنجى-
تىشى، شەرقىي خەن سۇلالىسىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىكى
غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەر 80
§4 . كۇشان خانلىقىنىڭ قۇدرەت تېپىشى، بۇددا دىنىنىڭ
غەربىي يۇرتقا تارقىلىپ كىرىشى 89
§5 . سىيانپىيلارنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى ۋە شىمالىي
ھۇنلارنىڭ غەربكە كۆچۈشى 92

بەشىنچى باب مىلادى III – V ئەسىرلەردىكى غەربىي يۇرت مىللەتلىرىنىڭ ئۆز ئارا تالاش-تارتىشى ۋە قوشۇلۇشى 96

§1 . تيانشان تېغىنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىكى كۈچلەرنىڭ
ئۆزئارا تىركىشىشى، ۋېي، جىن پادىشاھلىقلىرىنىڭ
غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەرگە قاراتقان ھۆكۈمرانلىقى...... 96
§2 . مىلادى III – V ئەسىرلەردىكى پىشامشاندىكى
مىللەتلەرنىڭ تەركىبلىرى ۋە ئىشلەپچىقىرىش
مۇناسىۋىتى 98
§3 . شىمالىي ۋېي، جۇرجان، قاڭقىل، ئېفتالىت ۋە
تۇيغۇنلارنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى 105
§4 . غەربىي يۇرتتىكى ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ ئۆز ئارا تا-

لاش ـ تارتىشلىرى ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇلۇشى 115

5 § . غەربىي يۇرتتىكى ھەر قايسى مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيەت ـ سەنئىتى 121

ئالتىنچى باب تۈرك خانلىقىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە غەربىي تۈركلەرنىڭ گۈللىنىپ زاۋاللىققا يۈز تۇتۇشى 126

1 § . تۈركلەرنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى ۋە ئۇلارنىڭ خانلىق قۇرۇشى 126

2 § . تۈرك خانلىقىنىڭ ھۆكۈمرانلىقى، شەرقىي تۈركلەر بىلەن غەربىي تۈركلەرنىڭ بۆلۈنۈشى 137

3 § . غەربىي تۈرك خانلىقىنىڭ مۇنقەرز بولۇشى 146

يەتتىنچى باب تاڭ سۇلالىسىنىڭ غەربىي يۇرتقا بولغان ھۆكۈمرانلىقى، سىر ـ تاردۇش، تۈرگەش خانلىقلىرىنىڭ گۈللىنىپ مۇنقەرز بولۇشى ۋە تۈبۈتلەرنىڭ گۈللىنىشى 162

1 § . تاڭ سۇلالىسىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىكى غەربىي يۇرت مىللەتلىرى 162

2 § . سىر ـ تاردۇشلار ۋە سىر ـ تاردۇش خانلىقى 165

3 § . تۈبۈتلەرنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى ۋە ئۇلارنىڭ غەربىي يۇرتتىكى مىللەتلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى... 171

4 § . تۈرگەش خانلىقىنىڭ گۈللىنىشى ۋە زاۋاللىققا يۈز تۇتىشى 184

سەككىزىنچى باب ئۇيغۇرلارنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى ۋە ئۇيغۇر خانلىقىنىڭ گۈللىنىشى 192

1 § . ئۇيغۇرلارنىڭ كېلىپ چىقىشى ۋە ئۇيغۇر خانلىقىنىڭ قۇرۇلۇشى 192

2 § . ئۇيغۇرلارنىڭ تاڭ سۇلالىسىنىڭ ئۆگلۈك ـ سۆيگۈن توپىلىڭىنى تىنجىتىشقا ياردەملىشىشى، ئۇيغۇرلار بىلەن تاڭ سۇلالىسىنىڭ مۇناسىۋىتى............................ 206

3 § . ئۇيغۇر خانلىقىنىڭ كۆچىيىشى 216

توققۇزىنچى باب ئۇيغۇر خانلىقىنىڭ زاۋاللىققا يۈز تۇتىشى ۋە ئۇنىڭ پارچىلىنىشى 226
§1 . ئۇيغۇر خانلىقىنىڭ زېمىنلىرىنىڭ قولدىن كېتىشى ۋە ئۇيغۇرلارنىڭ غەربكە كۆچۈشى 226
§2 . قوجۇ ئۇيغۇرلىرى 235
§3 . كۇسەن ئۇيغۇرلىرى 243
§4 . غەربىي ئۇيغۇر قاراخانىيلار خانلىقىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە ئۇنىڭ مۇنقەرىز بولۇشى 249
§5 . يوللىغ تاشىنىڭ غەربكە كۆچۈشى ۋە قارافىتان ھاكىمىيىتىنىڭ گۈللىنىپ مۇنقەرىز بولۇشى 259
ئونىنچى باب موڭغۇللارنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى ۋە موڭغۇل خانلىقىنىڭ گۈللىنىشى 265
§1 . چىڭگىزخاننىڭ موڭغۇل قەبىلىلىرىنى بىرلىككە كەلتۈرۈشى 265
§2 . چىڭگىزخاننىڭ غەربكە يۈرۈش قىلىشى ۋە تۆت چوڭ خانلىقنىڭ سۇيۇرغاللىقى 271
§3 . قايدۇ، دۇۋا توپىلىڭى ۋە قوجۇ ئۇيغۇرلىرىنىڭ سەرسان بولۇشى 282
ئون بىرىنچى باب چاغاتاي، قىپچاق خانلىقلىرىنىڭ پارچىلىنىشى، ئويراتلارنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى ۋە كۆچىيىشى 288
§1 . چاغاتاي خانلىقىنىڭ بۆلۈنۈشى 288
§2 . قىپچاق (ئالتۇن ئوردا) خانلىقىنىڭ پارچىلىنىشى، قازاق، ئۆزبېك، تاتار قاتارلىق مىللەتلەرنىڭ شەكىللىنىشى ۋە خانلىقلىرىنىڭ قۇرۇلىشى 300
§3 . ئويراتلارنىڭ كۈچىيىشى ۋە قىرغىزلارنىڭ غەربكە كۆچۈشى 304
ئون ئىككىنچى باب جۇڭغار قەبىلىسىنىڭ كۈچىيىشى ۋە مۇنقەرىز بولۇشى... 312
§1 . جۇڭغار قەبىلىسىنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىشى 312

§ 2 . جۇڭغار قەبىلىسىنىڭ كۈچىيىشى 318
§ 3 . جۇڭغار ھۆكۈمرانلىرىنىڭ يوقىلىشى 332
§ 4 . تۇرغۇت موڭغۇللىرىنىڭ ۋەتەنگە قايتىپ كېلىشى 337
ئون ئۈچىنچى باب چىڭ سۇلالىسىنىڭ شىنجاڭنىڭ جەنۇبىنى بىرلىككە كەلتۈرۈشى، مانجۇ، شىبە، داغۇر قاتارلىق مىللەتلەرنىڭ غەربكە كۆچۈشى 341
§ 1 . چوڭ ـ كىچىك خوجىلار توپىلىڭىنىڭ تىنجىتىلىشى ... 341
§ 2 . مانجۇ، داغۇر، چاخار موڭغۇللىرى، شىبە ۋە خۇيزۇ ـ لارنىڭ غەربكە كۆچۈشى، قازاقلارنىڭ شەرققە كۆچۈشى 354
ئون تۆتىنچى باب قوقەن خانلىقىنىڭ شەرققە كېڭىيىشى، چار روسىيىنىڭ شىنجاڭغا تاجاۋۇز قىلىشى، ئۆزبېك، رۇس، تاتار قاتارلىق مىللەتلەرنىڭ شىنجاڭغا كۆچۈپ كېلىپ ئولتۇراقلىشىشى 364
§ 1 . قوقەن ھۆكۈمرانلىرىنىڭ شىنجاڭدىكى خوجىلار ئەۋلادلىرىنىڭ توپىلاڭلىرىنى قوللىشى ۋە ياقۇپ بەگنىڭ تاجاۋۇز قىلىشى 364
§ 2 . ياقۇپ بەگنىڭ يوقىلىشى ۋە ئۆزبېكلەرنىڭ شىنجاڭدا ئولتۇراقلىشىشى 372
§ 3 . چارروسىيىنىڭ شىنجاڭغا تاجاۋۇز قىلىشى ۋە رۇس، تاتار قاتارلىق مىللەتلەرنىڭ شىنجاڭغا كۆچۈپ كېلىپ ئولتۇراقلىشىشى 380